

TÜRKİYE KAMUOYUNDA AB ÜYELİĞİ DESTEĞİ VE AVRUPA ALGISI

Kamuoyu Araştırması – 2016

İktisadi Kalkınma Vakfı Yayınları
Yayın No: 283

Bu çalışma,
İKTİSADİ KALKINMA VAKFI'ndan
Ahmet CERAN, Çisel İLERİ, İlge KIVILCIM ve
Yeliz ŞAHİN tarafından yayına hazırlanmıştır.

İSTANBUL, TEMMUZ 2016

İKTİSADİ KALKINMA VAKFI

Esentepe Mahallesi Harman Sokak TOBB Plaza No:10 Kat:7-8
34394 Levent İstanbul/Türkiye
Tel: +90 212 270 93 00 Faks: +90 212 270 30 22
E-posta: ikv@ikv.org.tr

Avenue de l'Yser 5-6, 1040 Brüksel/Belçika
Tel: +32 2 646 40 40 Faks: +32 2 646 95 38
E-posta: ikvnet@skynet.be

www.ikv.org.tr

İKTİSADİ KALKINMA VAKFI ve hazırlayanların
ismi belirtilerek alıntı yapılabilir.
ISBN: 978-605-5984-74-8

Yayına Hazırlık ve Baskı

Genel Yönetmen: Gürhan Demirbaş
Genel Yönetmen Yardımcısı: Eser Soygüder Yıldız
Görsel Yönetmen: Hakan Kahveci
Editör: Devrim Çiçek
Sayfa Tasarım: Tijen Kızılar Şahman
100. Yıl Mah. 34204, Bağcılar - İSTANBUL
Tel: 0212 440 24 24

Baskı

İstanbul Basım Promosyon
info@istanbulprinting.com
Tel: 0212 603 26 20

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	5
1. YÖNETİCİ ÖZETİ	8
KÜNYE	8
PROFİL	8
BULGULAR	9
2. ARAŞTIRMANIN KÜNYESİ	11
3. KAMUOYU ARAŞTIRMASININ PROFİLİ	12
3.1. Kamuoyu Araştırmasının Gerçekleştirildiği İller	12
3.2. Kamuoyu Araştırmasının Cinsiyet Dağılımı	12
3.3. Kamuoyu Araştırmasının Yaş Dağılımı	13
3.4. Kamuoyu Araştırmasına Katılanların Eğitim Durumu	14
3.5. Kamuoyu Araştırmasına Katılanların Mesleki Dağılımı	14
3.6. Kamuoyu Araştırmasına Katılanların AB ile Teması	15
4. TEMEL BULGULAR	17
4.1. AB'yi Ne Kadar Biliyoruz?	17
AB konusunda farkındalık	17
AB konusunda bilgi düzeyi	18
AB konusunda bilgi kaynakları	20
4.2. AB Üyeliğini Ne Kadar Destekliyoruz?	20
Türkiye'nin AB üyeliğine destek	20
Türkiye'nin AB üyeliği ile ilgili beklenti	21
Türkiye'nin beş yıl içinde AB üyesi olmasına ilişkin beklenti	26
4.3. Neden AB'ye Üye Olmak İstiyoruz?	29
AB üyeliğini destekleyen katılımcıların destekleme sebepleri	29
AB üyeliğini desteklemeyen katılımcıların desteklememe sebepleri	32
4.4. AB Üyeliği Ne İfade Ediyor?	32
AB'nin katılımcılar için anlamı	32
AB üyeliğinin katkıları	33
Türkiye-AB ilişkilerindeki önemli konular	33
AB üyeliğinin önündeki engeller	34
5. SONUÇLAR	35

KISALTMALAR

- AB:** Avrupa Birliği
TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu
STK: Sivil Toplum Kuruluşları
Eurostat: Avrupa Birliği İstatistik Kurumu

SUNUŞ

Türkiye-AB ilişkilerinin 1959'daki ortaklık başvurusuna dayanan uzun soluklu seyrinde pek çok iniş çıkış yaşandı, Türkiye'yi AB ile bütünleşme hedefine taşıyan önemli gelişmeler oldu. 1963 Ankara Anlaşması ile taraflar arasında ortaklık hukukunun başlamasının üzerinden 53, 1996 yılında Gümrük Birliği'nin son aşamasına geçilmesinin üzerinden 20, 1999 Helsinki Zirvesi'nde aday ülke statüsü almamızın üzerinden 17, katılım müzakerelerine başlamamızın ise yaklaşık 11 yıl geçti.

Bugün gelinen noktada katılım müzakereleri sürecinde 15 faslın müzakerelere açıldığını, sadece bir faslın geçici olarak kapatılabildiğini görüyoruz. Kıbrıs sorunu, üye ülkelerin vetoları gibi faktörler müzakere sürecinde ivme kaybını beraberinde getirdi. Her ne kadar, AB süreci, dış politikada ve uluslararası ilişkilerde bir uyum gerçekleştirilmesini gerektirse de, bu sürecin en önemli tarafı siyasi, ekonomik ve sosyal açıdan önemli bir dönüşümü beraberinde getirmesi. AB müzakere sürecindeki Türkiye müktesebata uyum kapsamında bölgesel politikadan sosyal politikaya, sermayenin serbest dolaşımından istatistiğe, enerjiden ulaştırmaya pek çok alanda yasal düzenlemeleri hayata geçiriyor. Bu süreç tüm toplumsal aktörleri, ekonomideki oyuncularını ve tüm vatandaşları çok yakından ilgilendiriyor. Özellikle AB'nin giderek daha fazla siyasileşmesi ve Üye Devletlerde temel siyasi kırılma noktalarına tekabül etmesi bütünleşme sürecinin kamuoyu yönünü daha fazla ön plana çıkarmakta. Hepimiz biliyoruz ki hayatlarımızı doğrudan etkileyen bu sürecin başarılı biçimde yürütülebilmesi için en büyük etken kamuoyunun desteği. Bu desteğin ölçülmesi için başta Eurostat olmak üzere, farklı kurumlar tarafından çeşitli araştırmalar yapılıyor.

Kamuoyu desteğini ölçmenin yanında Türkiye-AB ilişkilerinin dinamiklerini daha iyi anlamaya hizmet eden kamuoyu araştırmalarına, 50 yılı aşkın süredir bu alanda çalışan uzman bir kurum olarak biz de destek vermek istedik. Bu kapsamda geçtiğimiz yıl ilkinin yayımladığımız kamuoyu araştırmamızın ikincisini sizlerle paylaşıyoruz.

Nisan 2016'da Realta Araştırma şirketi tarafından, TÜİK örneklem verileri dikkate alınarak, Türkiye genelinde 18 yaş ve üstü seçmen nüfusunu temsil eden 1.254 katılımcıyla yapılan araştırmanın bulgularını, bu yayın ile sizlerin görüşlerinize sunuyoruz.

Detaylarını ilerleyen sayfalarda bulabileceğiniz kamuoyu araştırmamızda çarpıcı bulgulara rastladık. Geçtiğimiz yıla kıyasla Türkiye kamuoyunda AB desteğinin artması ve %75,5'e ulaşmasını oldukça dikkat çekici buluyoruz. Son dönemde Türkiye ile AB arasında ilişkilerde yaşanan hızlı gelişmelerin, mülteci sorununu masaya yatırmak için taraflar arasında artan mesainin, ilişkilerin farklı boyutlarını güçlendirmek için yapılan yüksek düzeyli diyalog toplantılarının kamuoyu nezdinde AB'nin bilinirliğini ve AB desteğini olumlu etkilediğini söylemek mümkün. Herşeyden önemlisi, kamuoyunda AB üyeliğine olan destek gerek hükümet gerek sivil toplum örgütleri açısından büyük önem taşımaktadır. Kamuoyunun bu yöndeki desteği AB üyeliğine yönelik olarak yapılacak reformların daha hızlı ve sorunsuz bir şekilde gerçekleştirilmesini kolaylaştıracaktır.

Araştırmamızın diğeri bir önemli bulgusu ise, AB üyeliğinin yakın zamanda gerçekleşmesi ile ilgili beklentidir. Bu beklentinin geçen yıla göre %5,5'lik bir artış da olsa, %35,6 düzeyinde kalması, kamuoyunun prensipte AB üyeliğini desteklediğini; ancak, bunun gerçekleşeceğine yönelik beklentisinin zayıf olduğunu gösteriyor. AB üyelik sürecinin 11 yıldır devam etmesine rağmen hala gerçekleşmemiş olması, AB tarafından uygulanan blokajlar

ve bazı Üye Devletlerin süreci tıkamaya yönelik çabaları bunun sebepleri arasında sayılabilir. Kamuoyundaki düşük beklenti sürecin canlandırılması ve üyelik hedefinin tekrar inandırıcı bir hale getirilmesi yönündeki ihtiyacı ortaya koymaktadır.

Kamuoyu araştırmamızda ayrıca AB üyeliğini destekleme ve desteklememe sebeplerine, AB konusunda Türkiye kamuoyunun bilgi kaynaklarına, AB üyeliğinin faydalarına, gündemde en fazla öne çıkan konuların neler olduğuna dair farklı alanlardaki bulguları paylaşıyoruz. Yayınımızın Türkiye-AB üyelik sürecinin daha iyi anlaşılmasına ve daha fazla benimsenmesine olumlu katkıda bulunmasını temenni ederiz.

İktisadi Kalkınma Vakfı

1. YÖNETİCİ ÖZETİ

KÜNYE

Kamuoyu araştırması İKV tarafından Realta Araştırma Şirketi'ne, Türkiye kamuoyunda AB'ye ilişkin bilgi ve farkındalık düzeyinin belirlenmesi ile Türkiye'de AB üyeliğine destek konusundaki görüşlerin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

PROFİL

Araştırma 23-24 Nisan 2016 tarihlerinde, 18 ilde TÜİK örneklem verileri dikkate alınarak, Türkiye genelinde 18 yaş ve üstü seçmen nüfusunu temsil eden 1.254 katılımcıyla, hanede kantitatif araştırma ve yüz yüze görüşme metoduyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın yapıldığı kişilerin profiline bakıldığında, 45 yaş ve üstü kişilerin %34,6'lık oranla araştırmaya en fazla katılan yaş grubunu oluşturduğu görülmektedir.

Eğitim düzeyi bakımından incelendiğinde lise mezunları %43,6'lık oranla katılımcılar içerisinde ilk sırada yer almaktadır. Bunun yanında katılımcıların %14,7'si üniversite, %11,4'ü ortaokul, %24,7'si ilkokul mezunudur.

Katılımcıların mesleklerine bakıldığında %24,1 ile ev hanımları ilk sırayı alırken; %22,3 ile özel sektör çalışanları ikinci sırada, %12,1 ile öğrenciler üçüncü sırada yer almaktadır. Örnek grubun %51,4'ü çalışan kesimdir.

Katılımcıların %86,4'ü daha önce herhangi bir AB ülkesini ziyaret etmemiştir. Herhangi bir AB ülkesini ziyaret eden %13,6'lık kesimin yaklaşık yarısının ziyaret sebebi turistikdir.

Katılımcıların %52,3'lük kesiminin Avrupa'da yaşayan akra-
ba veya yakın tanıdığı bulunmaktadır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan her 10 kişiden 9'u AB'yi daha önce duyduğunu ifade etmekle beraber, katılımcıların %85'i AB hakkında 'hiç' veya 'biraz' bilgiye sahip olduğunu belirtmektedir. Türkiye kamuoyunda AB konusunda farkındalık yüksek olmasına rağmen, genel bir bilgi eksikliği olduğu görülmektedir.

AB konusundaki farkındalık 23-30 yaş arası grupta en yüksek olarak gözlemlenirken, bilgi düzeyinin en yüksek olduğu yaş aralığının 31-44 yaş olduğu ortaya çıkmaktadır.

Araştırma, AB hakkında yaygın bilgi kaynaklarının televizyon, gazete, radyo gibi geleneksel medya araçları ile internet olduğunu göstermektedir. AB konusunda her 10 kişiden 9'u geleneksel medya araçlarından bilgi alırken, her 2 kişiden 1'inin bilgi kaynağı internettir. AB ve Türkiye'deki resmi kurumların, kamuoyunda bilgi kaynağı olarak görülme oranı oldukça düşüktür.

Araştırmaya göre, Türkiye kamuoyunun % 75,5'i Türkiye'nin AB üyeliğini desteklemektedir. AB üyeliğine destek oranı bir önceki yıla kıyasla yaklaşık % 13,7 oranında artmıştır.

Türkiye'nin AB üyeliğine yönelik beklentide son bir yıl içerisinde artış yaşandığı görülmektedir. 2016 yılında Türkiye'nin AB üyesi olacağına inandığını belirtenlerin oranı %30,1'den yaklaşık 5 puanlık bir artışla % 35,6'ya yükselmiştir. Ülkemizin önümüzdeki 5 yıl içerisinde AB üyesi olacağına ilişkin beklenti ise % 33,8'dir.

Türkiye'nin AB üyeliğine olan destek coğrafi açıdan karışık bir tablo sergilemektedir. Türkiye'nin AB üyesi olacağına inancın en yüksek olduğu bölge, %57,1 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi; en düşük olduğu bölge ise %25,7 ile İç Anadolu Bölgesi'dir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi hariç tüm coğrafi bölgelerde AB üyeliğine olan inanç %50'nin altındadır.

Yaş aralığı olarak bakıldığında ise, 45 yaş altındaki nüfusun Türkiye'nin AB üyeliğini daha fazla desteklediği ve üyeliğe daha fazla inandığı görülmektedir. Katılımcılardan 23-30 yaş aralığında her 2 kişiden birisi Türkiye'nin AB üyesi olacağına

inanmaktadır. Yine aynı yaş grubu önümüzdeki beş yıl içerisinde Türkiye'nin AB üyesi olabileceğine en fazla inanan yaş grubudur.

Türkiye'nin AB üyesi olacağına dair beklentinin meslek gruplarına göre dağılımına bakıldığında özel sektör çalışanları diğer meslek gruplarına göre Türkiye'nin AB üyeliği konusunda daha iyimserdir. Özel sektör çalışanlarının yarısından fazlası Türkiye'nin AB üyesi olacağına inanmaktadır.

Türkiye'nin AB'ye üye olmasını destekleyen katılımcıların destekleme sebeplerinin başında refah ve ekonomik gelişmişlik seviyesinin artacağı beklentisi ile serbest dolaşım, yerleşim ve eğitim imkânları beklentisi bulunmaktadır. Bunları demokrasi ve insan haklarının gelişeceği öngörüsü takip etmektedir. AB üyeliğini destekleme sebebi olarak refah ve ekonomik gelişmişlik düzeyinin artmasına en fazla önem verenler 23-30 yaş arası gruptur. Avrupa'da dolaşım, yerleşme ve eğitim imkânı ise 18-22 yaş grubunda diğer yaş gruplarına göre neredeyse iki kat daha önemlidir.

AB üyeliğine desteğin bölgesel kırımında, tüm bölgeler için AB üyelik desteğinin ilk sebebi de refah ve ekonomik gelişmişlik düzeyinin artacağı beklentisidir.

AB üyeliğini desteklemeyenlerin sebeplerine bakıldığında AB üyeliğinin Türk kültür ve kimliğine zarar vereceği kaygısı (%26,8) AB'nin Türkiye'ye yaklaşımında uyguladığı çifte standart (%21,2) öne çıkmaktadır.

Araştırmaya katılanlar için AB üyeliğinin Türkiye'ye en önemli katkıları 'yeni iş imkânları' ve 'serbest dolaşım'dır. Araştırmaya katılan her 5 kişiden 3'ü AB üyeliğinin önündeki en önemli engeli 'dini ve kültürel farklılıklar' olarak belirtmiştir.

Türkiye-AB ilişkilerinde en önemli konu sorulduğunda her 2 katılımcıdan birisi 'mülteci krizi', her 4 katılımcıdan 1'i 'vize serbestliği' yanıtını vermiştir. Türkiye-AB Mülteci Uzlaşısı ise her 4 katılımcıdan 1'i tarafından olumlu bulunurken her 2 katılımcıdan 1'i mülteci uzlaşısına olumsuz yaklaşmaktadır.

2. ARAŞTIRMANIN KÜNYESİ

Bu araştırma İKV tarafından Realta Araştırma Şirketi'ne, Türkiye kamuoyunda AB'ye ilişkin bilgi ve farkındalık düzeylerinin belirlenmesi ile Türkiye'de AB üyeliğine destek konusundaki görüşlerin incelenmesi amacıyla yaptırılmıştır.

Kamuoyu araştırması 23-24 Nisan 2016 tarihlerinde, TÜİK örneklem verileri dikkate alınarak, Türkiye genelinde 18 yaş ve üstü seçmen nüfusunu temsil eden, yaklaşık yarısı kadın olmak üzere 1.254 katılımcıyla, hanede kantitatif araştırma ve yüz yüze görüşme metoduyla yapılmıştır.

Örneklemin seçilmesinde, tesadüfi örnekleme yönteminden tabakalı örnekleme yöntemi kullanılıp, görüşülen katılımcıların belirlenmesinde cinsiyet ve yaş kotası uygulanmıştır.

Araştırma sonuçları gerek sahada gerekse bilgisayar ortamında çeşitli kontrollere tabi tutulmuş, elde edilen bulguların tutarlı olduğu gözlemlenmiştir. Araştırmanın hata payı güven aralığı sınırları içerisinde olup, %2,5'tir.

Kamuoyu araştırmasının sonuçlarından yapılan tüm analizler, İKV uzman kadrosu tarafından hazırlanmıştır.

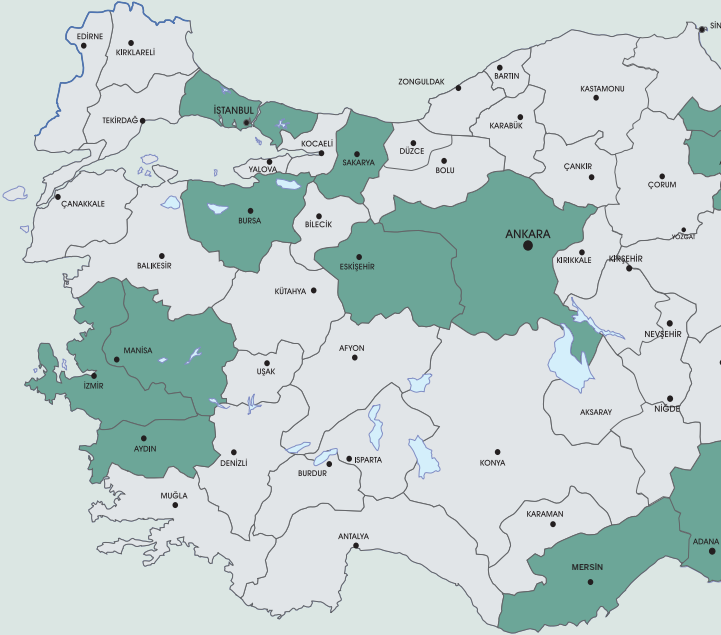

3. KAMUOYU ARAŞTIRMASININ PROFİLİ

3.1. Kamuoyu Araştırmasının Gerçekleştirildiği İller

Araştırma 18 ilde TÜİK örneklem verileri dikkate alınarak, 18 yaş ve üstü seçmen nüfusunu temsilen toplam 1.254 kişinin katılımıyla gerçekleştirilmiş olup bu iller, ülkemizin tüm coğrafi bölgelerinden seçilmiştir (bkz. Tablo 1). Kamuoyu araştırmasının yapıldığı coğrafi bölgeler ve iller şu şekildedir:

Tablo 1: Araştırmanın yapıldığı illerin coğrafi dağılımı

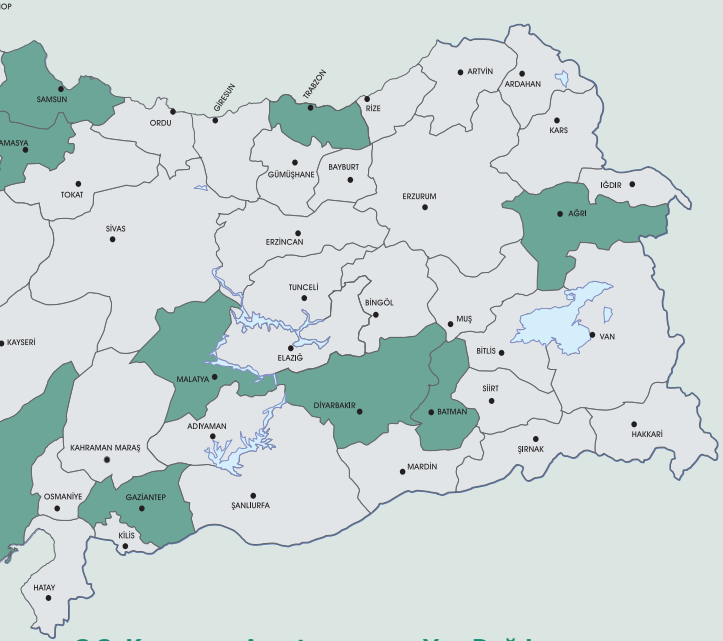
3.2. Kamuoyu Araştırmasının Cinsiyet Dağılımı

Kamuoyu araştırmasına katılan toplam 1.254 kişinin %57,4'ü erkek, %42,6'sı kadındır. 2015 yılı TÜİK verilerine göre Türkiye nüfusunun %50,2'sini erkekler, %49,8'ini kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 2: Araştırmaya katılanların cinsiyet dağılımı (%)

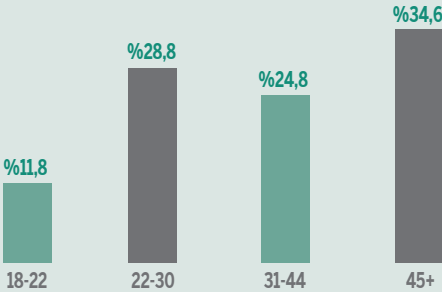
COĞRAFİ BÖLGE	İL SAYISI	İLLER
Marmara Bölgesi	3	İstanbul-Bursa-Sakarya
Ege Bölgesi	3	İzmir-Aydın-Manisa
Karadeniz Bölgesi	3	Samsun-Trabzon-Amasya
Akdeniz Bölgesi	2	Adana-Mersin
İç Anadolu Bölgesi	2	Ankara-Eskişehir
Doğu Anadolu Bölgesi	2	Ağrı-Malatya
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	3	Gaziantep-Diyarbakır-Batman

3.3. Kamuoyu Araştırmasının Yaş Dağılımı

Araştırma 18 yaş üstü ve seçmen nüfusu temsil eden katılımcılara uygulanmıştır. Bu çerçevede araştırmaya katılanların %65,4'ü 45 yaşın altındadır (bkz. Tablo 3).

Tablo 3: Araştırmaya katılanların yaş dağılımı (%)

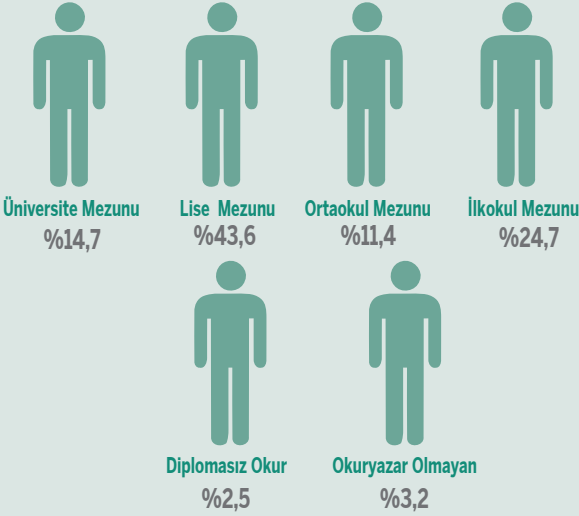

3.4. Kamuoyu Araştırmasına Katılanların Eğitim Durumu

Araştırmaya katılanlar içerisinde %43,6'lık oranla lise mezunları ilk sırada yer almaktadır. Onu ilkököl (%24,7), üniversite (%14,7) ve ortaokul mezunları (%11,4) izlemektedir (bkz. Tablo 4).

Tablo 4: Araştırmaya katılanların eğitim düzeyi (%)

3.5. Kamuoyu Araştırmasına Katılanların Mesleki Dağılımı

Araştırmaya katılanların mesleki dağılımlarında %24,1'lik oranla ev hanımları ilk sırayı alırken, % 22,3 ile özel sektör çalışanları ikinci sırada, %12,1 ile öğrenciler üçüncü sırada yer almaktadır (bkz. Tablo 5). Örnek grubun neredeyse yarısı (%51,4) çalışan kesimdir.

Tablo 5: Araştırmaya katılanların mesleki dağılımı (%)

Devlet Memuru	4,3
Özel Sektör	22,3
İşçi	7,6
Esnaf	10
Tüccar	0,4
Serbest Meslek	4,9
Çiftçi	1,9
Emekli	9,7
Ev Hanımı	24,1
Öğrenci	12,1
İşsiz	2,7

3.6. Kamuoyu Araştırmasına Katılanların AB ile Teması

Araştırmaya katılanların yaklaşık %86,4'ü daha önce herhangi bir Avrupa ülkesini ziyaret etmediğini ifade etmektedir (bkz. Tablo 6). AB ülkesini ziyaret eden % 13,6'lık kesimin yaklaşık yarısı herhangi bir AB ülkesine turistik ve tatil amaçlı ziyaret gerçekleştirmiştir. Bunu aile-akraba ziyaretleri (%23) ve iş amaçlı gerçekleştirilen ziyaretler (%18) takip etmektedir (bkz. Tablo 7).

Tablo 6: Araştırmaya katılanların AB'yi ziyaret etme oranı (%)

Tablo 7: Daha önce Avrupa ülkesini ziyaret eden katılımcıların ziyaret etme sebepleri (%)*

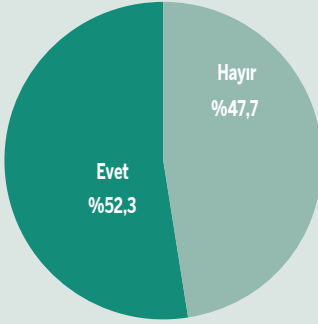
*Araştırmaya katılan halk birden fazla tercih yapmıştır.

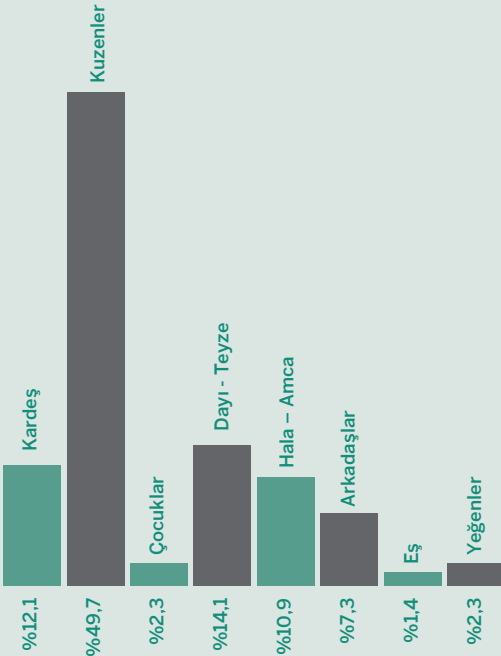

Araştırmaya katılanların %47,7'si Avrupa'da herhangi bir akrabasının olmadığını ifade etmiştir (bkz. Tablo 8). Geriye kalan %52,3'lük kesimin yarısının ikinci derece akrabaları herhangi bir AB ülkesinde yaşamaktadır (bkz. Tablo 9).

Tablo 8: Araştırmaya katılanların Avrupa'da yaşayan akraba veya yakın tanıdıklarına ilişkin dağılım (%)

Tablo 9: Araştırmaya katılanların Avrupa'da yaşayan akraba veya yakın tanıdıklarının yakınlık derecesine ilişkin dağılım (%)

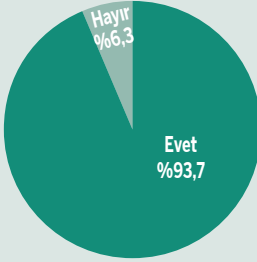
4. TEMEL BULGULAR

4.1. AB'yi Ne Kadar Biliyoruz?

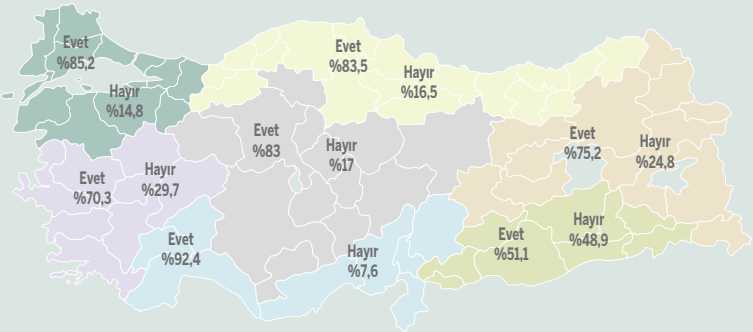
AB konusunda farkındalık

Araştırmaya katılanların %93,7'si daha önce AB'yi duyduğunu ifade etmekle beraber (bkz. Tablo 10), en yüksek bilinirlik düzeyi Marmara Bölgesi'ndedir. Marmara Bölgesi'ni sırasıyla Karadeniz Bölgesi (%94,3) ve İç Anadolu Bölgesi (%92,7) takip etmektedir. Bilinirlik düzeyinin en düşük olduğu bölge Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir (%89) (bkz. Tablo 11).

Tablo 10: Araştırmaya katılanların AB'yi daha önce duyup duymadığına ilişkin dağılım (%)

Tablo 11: AB bilinirliği ve yaşadığı bölge arasındaki ilişki (%)

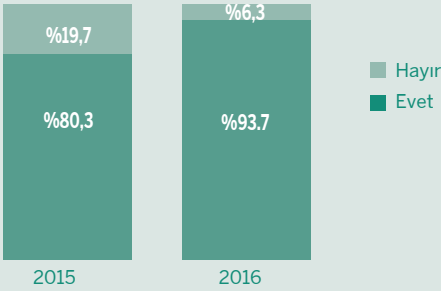
Kamuoyu araştırmasına göre, AB bilinirliğinin en yüksek olduğu yaş aralığı 23-30 yaş grubudur (%98,9). AB bilinirliğinin en az olduğu yaş grubu ise, 45 yaş ve üzeri gruptur (%88,5) (bkz. Tablo 12).

Tablo 12: AB bilinirliği ve yaş grubu arasındaki ilişki (%)

	18-22 Yaş Arası	23-30 Yaş Arası	31-44 Yaş Arası	45 Yaş ve Üstü
Evet	94,5	98,9	94,7	88,5
Hayır	5,5	1,1	5,3	11,5

AB bilinirliğinin geçen yıla kıyasla % 13,4 oranında artarak % 93,7'ye ulaştığı görülmektedir (bkz. Tablo 13).

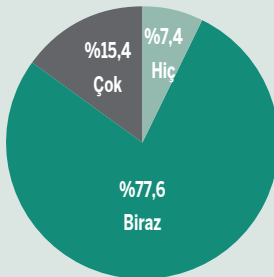
Tablo 13: Araştırmaya katılanların AB'yi daha önce duyup duymadığının yıllara göre dağılımı (%)

AB konusunda bilgi düzeyi

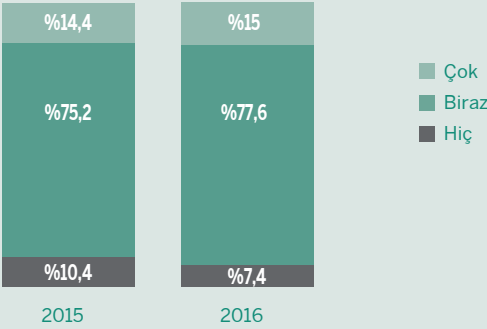
Araştırmaya katılanların %77,6'sı AB hakkında 'biraz' bilgi sahibi olduğunu belirtirken, yalnızca %15'i AB hakkında 'çok' bilgi sahibi olduğunu ifade etmiştir. AB hakkında 'hiç' bilgi sahibi olmadığını ifade edenlerin oranı %7,4'tür (bkz. Tablo 14).

Tablo 14: AB hakkında ne kadar bilgi sahibisiniz? (%)

AB konusundaki bilgi düzeyini geçen yılın sonuçları ile kıyasladığımızda oranın arttığı gözlemlenmektedir. AB hakkında çok bilgi sahibiyim diyenlerin oranı % 0,6 artarken biraz bilgi sahibi olanların oranı % 2,4 oranında artış göstermiştir. Dolayısıyla AB hakkında hiç bilgim yok diyenlerin oranı % 3 azalmıştır (bkz. Tablo 15).

Tablo 15: Araştırmaya katılanların AB hakkındaki bilgi düzeyleri (%)

AB konusundaki bilgi düzeyi ile yaş aralığı arasındaki ilişkiye baktığımızda AB üyeliği konusunda en fazla bilgi sahibi kesimin % 23,6 ile 31-44 yaş grubu olduğu görülmektedir. Onu % 17,4 ile 18-22 yaş grubu izlemektedir. AB konusunda hiç bilgisi olmayanların en fazla olduğu yaş aralığı ise 45 yaş ve üstüdür (bkz. Tablo 16).

Tablo 16: Araştırmaya katılanların AB hakkındaki bilgi düzeyleri ve yaş aralığı arasındaki ilişki (%)

AB hakkında ne kadar bilgi sahibisiniz?	18-22 Yaş Arası	23-30 Yaş Arası	31-44 Yaş Arası	45 Yaş ve Üstü
Hiç	8	4,9	4,5	11,8
Biraz	74,6	84,5	71,9	76,4
Çok	17,4	10,6	23,6	11,8

AB konusunda bilgi kaynakları

Kamuoyu araştırmasına göre AB konusunda birinci bilgi kaynağı yazılı, görsel ve işitsel medyadır (%87). Bunu %49,6 ile internet takip etmektedir. Araştırmaya göre AB resmi kurumları ile AB Bakanlığı ve diğer kamu kurumları AB konusunda bilgi kaynakları arasında en alt sırada yer almaktadır (bkz. Tablo 17).

Tablo 17: AB hakkında bilgi kaynaklarına ilişkin dağılım (%)

Medya (Gazete/TV/Radyo)	87
İnternet	49,6
Aile ve Tanıdıklar	30,2
AB Ülkelerinde Yaşayan Akraba ve Yakın Tanıdıklar	14,2
Yabancı Arkadaşlar	2,1
Yabancı Haber Kaynakları	2,8
AB Kurumları	1,7
AB Bakanlığı ve Diğer Kamu Kurumları	1,7
STK'lar	2,93

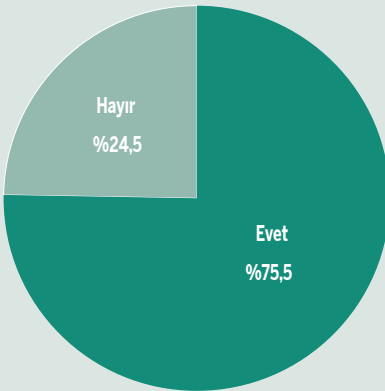
*Araştırmaya katılan halk birden fazla tercih yapmıştır.

4.2. AB Üyeliğini Ne Kadar Destekliyoruz?

Türkiye'nin AB üyeliğine destek

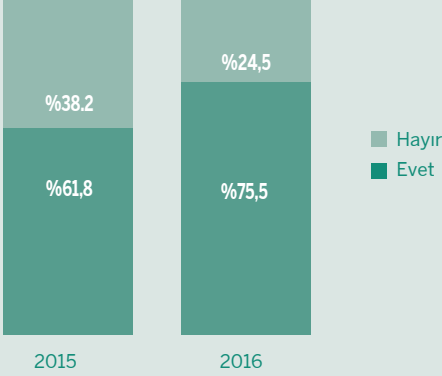
Kamuoyu araştırmasına katılanların %75,5'i Türkiye'nin AB üyeliğini desteklediğini ifade etmektedir. Diğer bir ifadeyle araştırmaya katılan her 5 kişiden 4'ü Türkiye'nin AB üyeliğini desteklemektedir (bkz. Tablo 18).

Tablo 18: Türkiye'nin AB üyeliğini destekliyor musunuz? (%)

Türkiye'nin AB üyeliğini destekleyenlerin oranında son bir yıl içerisinde yaklaşık 13 puanlık bir artış yaşanmıştır. Bu oran 2015 yılında %61,8 iken 2016 yılında %75,5 düzeyinde kaydedilmiştir (bkz. Tablo 19).

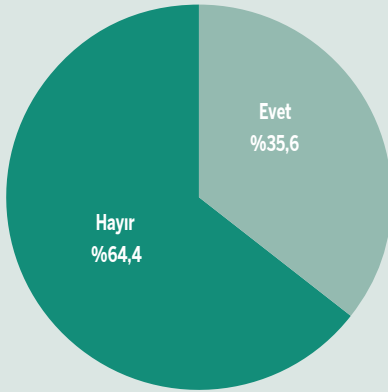
Tablo 19: Türkiye'nin AB üyeliğine desteğin yıllara göre dağılımı (%)

Türkiye'nin AB üyeliği ile ilgili beklenti

Kamuoyu araştırmasına katılanların %64,4'ü Türkiye'nin AB üyesi olacağına inanmazken, inananların oranı %35,6'dır (bkz. Tablo 20).

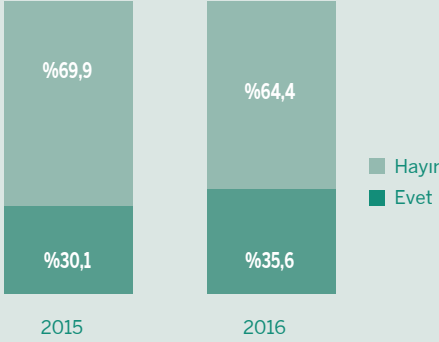
Tablo 20: Türkiye'nin AB'ye üye olacağına inanıyor musunuz? (%)

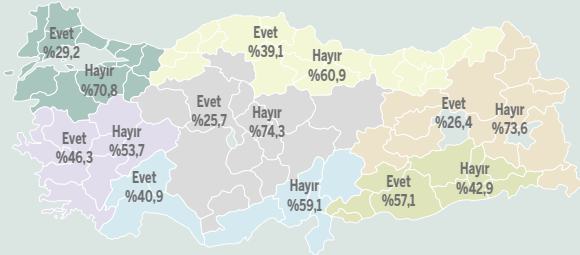
Türkiye'nin AB üyeliğinin gerçekleşeceği yönündeki beklentide son bir yıl içerisinde artış yaşandığı görülmektedir. 2015 yılında Türkiye'nin AB üyesi olacağına inandığını belirtenlerin oranı %30,1'den yaklaşık 5 puanlık bir artışla % 35,6'ya yükselmiştir (bkz. Tablo 21).

Tablo 21: Türkiye'nin AB üyeliğinin gerçekleşeceğine yönelik beklentinin yıllara göre dağılımı (%)

“Türkiye'nin AB üyesi olacağına inanıyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların bölgesel dağılımına bakıldığında, AB üyeliğine inancın en yüksek olduğu bölgenin Güneydoğu Anadolu Bölgesi (%57,1) olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla Ege Bölgesi (%46,3) ve Akdeniz Bölgesi (%40,9) izlemektedir. AB üyeliğine inancın en düşük olduğu bölge ise İç Anadolu Bölgesi'dir (%25,7). Genel itibarıyla bakıldığında Güneydoğu Anadolu Bölgesi dışındaki tüm coğrafi bölgelerde, Türkiye'nin AB üyeliğine inanların oranı, inanmayanların oranının gerisinde kalmaktadır (bkz. Tablo 22).

Tablo 22: Araştırmaya katılanların Türkiye'nin AB üyeliğinin gerçekleşeceği yönündeki beklenti durumu ve yaşadıkları bölge arasındaki ilişki (%)

Aynı soruya verilen cevapların yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında ise genç nüfusun Türkiye'nin AB üyeliğinin gerçekleşeceğine daha fazla inandığı görülmektedir. 23-30 yaş grubundaki kişilerin yarısından fazlası Türkiye'nin AB üyeliğinin gerçekleşeceğine inanmaktadır. Yaş grupları arasında, 45 yaş ve üstü gruba mensup kişilerin AB üyeliğine inancının en düşük olduğu görülmektedir. 45 yaş ve üstü gruba mensup katılımcıların %25,7'si Türkiye'nin AB üyeliğinin gerçekleşeceğine inandığını ifade ederken bu oran, diğer yaş gruplarının tümünde % 30'un üzerindedir (bkz. Tablo 23).

Tablo 23: Araştırmaya katılanların Türkiye'nin AB'ye üye olacağına ilişkin beklentisi ve yaş aralığı arasındaki ilişki (%)

	18-22 Yaş Arası	23-30 Yaş Arası	31-44 Yaş Arası	45 Yaş ve Üstü
Evet	34,6	51	30,8	25,7
Hayır	65,4	49	69,2	74,3

Araştırmaya katılanların Türkiye'nin AB üyeliğinin gerçekleşeceğine yönelik beklentisi ve cinsiyetleri arasındaki ilişki incelendiğinde, kadınların %28,5'inin erkeklerin ise %40,8'nin Türkiye'nin AB'ye üye olacağına inandığı görülmektedir. Bu bakımdan kadınların, erkeklere kıyasla Türkiye'nin AB üyeliği konusunda daha şüpheci bir yaklaşıma sahip olduğu söylenebilir (bkz. Tablo 24).

Tablo 24: Araştırmaya katılanların Türkiye'nin AB'ye üye olacağına ilişkin beklentisi ve cinsiyet arasındaki ilişki (%)

	Erkek	Kadın
Evet	40,8	28,5
Hayır	59,2	71,5

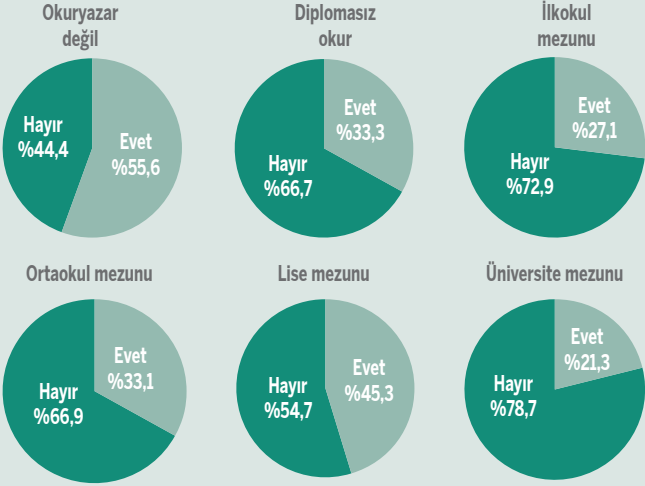
Araştırmaya katılanların Türkiye'nin AB üyeliğinin gerçekleşeceğine yönelik beklentisi ve eğitim durumları arasındaki ilişki incelendiğinde, Türkiye'nin AB üyeliğine yönelik beklentinin okuryazar olmayanlar arasında en yüksek, üniversite mezunları arasında ise en düşük olduğu görülmektedir. Okuryazar olmayanların %55,6'sı Türkiye'nin AB'ye üye olacağına inandığını ifade ederken, bu oran, üniversite mezunları arasında %21,3'tür. Türkiye'nin AB üyeliğine inandığını ifade edenlerin

oranı, ilköğretim mezunları arasında %27,1, diplomasız okurlar arasında %33,3, ortaokul mezunları arasında %33,1 ve lise mezunları arasında %45,3'tür (bkz. Tablo 25).

Tablo 25: Araştırmaya katılanların Türkiye'nin AB'ye üye olacağına ilişkin inancı ve eğitim durumu arasındaki ilişki (%)

Araştırmaya katılanların Türkiye'nin AB üyeliğine inancı ve meslek grubu arasındaki ilişki incelendiğinde, özel sektörden katılımcıların yarısından fazlasının Türkiye'nin AB'ye üye olacağına inandığı görülmektedir. Türkiye'nin AB'ye üye olacağına ilişkin inancın en yüksek olduğu meslek grupları %57,6 ile özel sektör, %45 ile çiftçiler ve %35,2 ile öğrencilerdir. Türkiye'nin AB'ye üye olacağına dair inancın en düşük olduğu meslek grupları ise %10 ile tüccarlar, %12 ile devlet memurlarıdır (bkz. Tablo 26).

Tablo 26: Araştırmaya katılanların Türkiye'nin AB'ye üye olacağına ilişkin beklentisi ve meslek grupları arasındaki ilişki (%)

Meslek Grubu	Evet	Hayır
Ev Hanımı	28,7	71,3
İşçi	32,2	67,8
Esnaf	30	70
Emekli	24,5	75,5
Özel Sektör	57,6	42,4
İşsiz	20,7	79,3
Öğrenci	35,2	64,8
Serbest Meslek	29,1	70,9
Devlet Memuru	12	88
Tüccar	10	90
Çiftçi	45	55

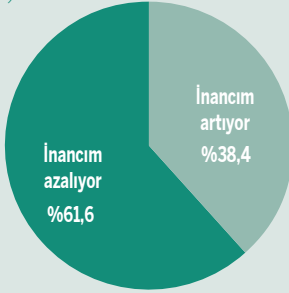
Araştırmaya katılanların Türkiye'nin AB üyeliğine ilişkin beklentileri ve AB hakkındaki bilgi düzeyleri arasındaki ilişkiye bakıldığında, katılımcıların AB hakkında sahip oldukları bilgi seviyesinin Türkiye'nin AB üyeliğine ilişkin beklentilerini çok az etkilediği görülmektedir. AB hakkında 'hiç' bilgi sahibi olmayanların %22,5'i Türkiye'nin AB'ye üye olacağına inandığını ifade ederken bu oran 'biraz' bilgi sahibi olanların %37,8'i; 'çok' bilgi sahibi olanların da %29,9'u olarak ölçülmüştür (bkz. Tablo 27).

Tablo 27: Araştırmaya katılanların Türkiye'nin AB üyeliğine olan beklentisi ve AB hakkındaki bilgi düzeyleri arasındaki ilişki (%)

	Hiç	Biraz	Çok
Evet	22,5	37,8	29,9
Hayır	77,5	62,2	70,1

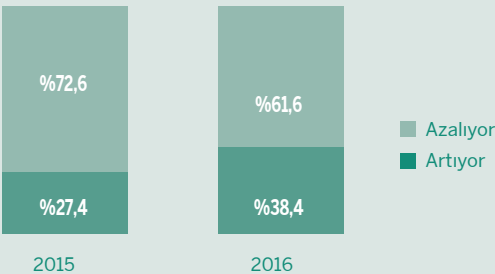
Türkiye'nin AB üyeliğine inanca ilişkin olarak, araştırmaya katılan kişilerin %61,6'sı Türkiye'nin AB üyeliğine ilişkin inançlarının gittikçe azaldığını ifade etmektedir. (bkz. Tablo 28).

Tablo 28: Türkiye'nin AB'ye üye olacağına ilişkin inancınız artıyor mu? (%)

2016 yılında, Türkiye'nin AB üyeliğine ilişkin inancının azaldığını belirten kişilerin oranında 2015 yılına kıyasla 11 puanlık bir düşüş kaydedilmiştir (bkz. Tablo 29).

Tablo 29: Türkiye'nin AB üyeliğine inançta değişiminin yıllara göre dağılımı (%)

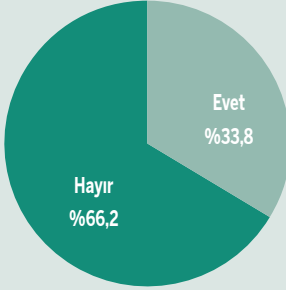

Türkiye'nin 5 yıl içinde AB üyesi olmasına ilişkin beklenti

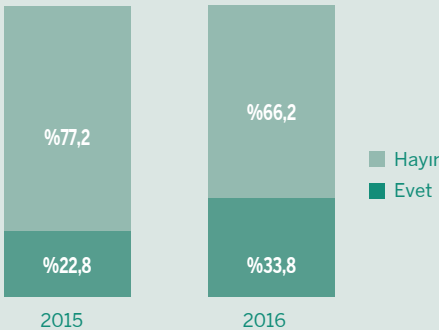
Kamuoyu araştırmasına katılanların %66,2'si Türkiye'nin önümüzdeki 5 yıl içinde AB üyesi olmasını beklememektedir (bkz. Tablo 30).

Tablo 30: Türkiye'nin önümüzdeki 5 yıl içinde AB'ye üye olmasını bekliyor musunuz? (%)

Kamuoyu araştırmasına katılanlar arasında Türkiye'nin önümüzdeki 5 yıl içerisinde AB üyesi olmasını bekleyenlerin oranı, 2015 yılında %22,8 iken, 2016 yılında 11 puan artarak %33,8 olmuştur (bkz. Tablo 31).

Tablo 31: Türkiye'nin 5 yıl içinde AB üyeliğine ilişkin beklentinin yıllara göre dağılımı (%)

Kamuoyu araştırmasına katılanların Türkiye'nin önümüzdeki 5 yıl içinde AB'ye üye olacağına ilişkin beklentileri ve yaş grubu arasındaki ilişkiye bakıldığında, 23-30 yaş grubunun Türkiye'nin AB üyeliğine ilişkin en yüksek beklentiye sahip grup olduğu görülmektedir. 31-44 yaş ile 45 yaş ve üstü kişilerin Türkiye'nin önümüzdeki 5 yıl içinde AB'ye üyeliğine ilişkin en az beklentiye sahip olan gruplar olduğu görülmektedir (sırasıyla %26,2 ile %26,9) (bkz. Tablo 32).

Tablo 32: Araştırmaya katılanların Türkiye'nin önümüzdeki 5 yıl içinde AB'ye üye olacağına ilişkin beklentileri ve yaş aralığı arasındaki ilişki (%)

	18-22 Yaş Arası	23-30 Yaş Arası	31-44 Yaş Arası	45 Yaş ve Üstü
Evet	34,3	47,1	26,2	26,9
Hayır	65,7	52,9	73,8	73,1

Kamuoyu araştırmasına katılanların Türkiye'nin önümüzdeki 5 yıl içinde AB'ye üye olacağına ilişkin beklentileri ve yaşadıkları bölge arasında ilişki incelendiğinde, Güneydoğu, Ege ve Akdeniz bölgelerinde yaşayan halkın AB üyeliği beklentisinin daha yüksek olduğu görülmektedir (sırasıyla %52, %46,2 ve %35,6). AB üyeliği beklentisinin en düşük olduğu bölgeler ise Doğu Anadolu ve İç Anadolu'dur (sırasıyla %19,2 ve %24,9). Güneydoğu Anadolu Bölgesi dışındaki bölgelerde, Türkiye'nin 5 yıl içerisinde AB üyesi olacağını bekleyenlerin oranı %50'nin altında seyretmektedir (bkz. Tablo 33).

Tablo 33: Araştırmaya katılanların Türkiye'nin önümüzdeki 5 yıl içinde AB'ye üye olacağına ilişkin beklentileri ve yaşadıkları bölge arasındaki ilişki (%)

	Marmara Bölgesi	Ege Bölgesi	Karadeniz Bölgesi	İç Anadolu Bölgesi	Akdeniz Bölgesi	Doğu Anadolu Bölgesi	Güneydoğu Anadolu Bölgesi
Evet	31,5	46,2	31,3	24,9	35,6	19,2	52
Hayır	68,5	53,8	68,7	75,1	64,4	80,8	48

Araştırmaya katılanların Türkiye'nin önümüzdeki 5 yıl içinde AB'ye üye olacağına ilişkin beklentileri ve cinsiyetleri arasındaki ilişkiye bakıldığında, erkeklerin AB üyeliğine ilişkin beklentisinin kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan erkeklerin %38,4'ü Türkiye'nin önümüzdeki 5 yıl içerisinde AB üyesi olacağını beklediklerini dile getirirken, bu oran kadınlar arasında %27,5'tir (bkz. Tablo 34).

Tablo 34: Araştırmaya katılanların Türkiye'nin önümüzdeki 5 yıl içinde AB'ye üye olacağına ilişkin beklentileri ve cinsiyetleri arasındaki ilişki (%)

	Erkek	Kadın
Evet	38,4	27,5
Hayır	61,6	72,5

Araştırmaya katılanların Türkiye'nin önümüzdeki 5 yıl içinde AB'ye üye olacağına ilişkin beklentileri ve meslek grupları arasındaki ilişkiye bakıldığında, özel sektörün AB üyeliği beklentisinin diğer gruplara kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir (%54,8). Türkiye'nin önümüzdeki 5 yıl içerisinde AB üyesi olacağına ilişkin en az beklentiye sahip olan gruplar işsizler ve devlet memurlarıdır (sırasıyla %10,7 ve %12,2) (bkz. Tablo 35).

Tablo 35: Araştırmaya katılanların Türkiye'nin önümüzdeki 5 yıl içinde AB'ye üye olacağına ilişkin beklentileri ve meslek grupları arasındaki ilişki (%)

Meslek Grubu	Evet	Hayır
Ev Hanımı	27,6	72,4
İşçi	25,6	74,4
Esnaf	31,4	68,6
Emekli	27,2	72,8
Özel Sektör	54,8	45,2
İşsiz	10,7	89,3
Öğrenci	32,1	67,9
Serbest Meslek	26,9	73,1
Devlet Memuru	12,2	87,8
Tüccar	33,3	66,7
Çiftçi	35	65

Araştırmaya katılanların Türkiye'nin önümüzdeki 5 yıl içinde AB'ye üye olacağına ilişkin beklentileri ve AB hakkındaki bilgi düzeyi incelendiğinde, AB hakkında 'biraz' bilgi sahibi olduklarını ifade edenlerin beklentisinin, AB hakkında 'hiç' bilgi sahibi olmayanlara ve 'çok' bilgi sahibi olanlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir (bkz. Tablo 36).

Tablo 36: Araştırmaya katılanların Türkiye'nin önümüzdeki 5 yıl içinde AB'ye üye olacağına ilişkin beklentileri ve AB hakkındaki bilgi düzeyi (%)

	Hiç	Biraz	Çok
Evet	25	36,4	24,6
Hayır	75	63,6	75,4

4.3. Neden AB'ye Üye Olmak İstiyoruz?

AB üyeliğini destekleyen katılımcıların destekleme sebepleri

Araştırmaya katılan ve Türkiye'nin AB üyeliğini destekleyen katılımcıların destekleme sebepleri incelendiğinde, geçen yılın sonuçlarına paralel olarak, katılımcıların %45,4'ü üyeliği refah ve ekonomik gelişmişlik düzeyini artıracığı, %35,8'i Avrupa'da dolaşım, yerleşme ve eğitim imkânının olacağı, % 33,4'ü ise üyeliğin demokrasi ve ekonomik gelişmişlik düzeyini artıracığı sebebiyle desteklemektedir (bkz. Tablo 37).

Tablo 37: Türkiye'nin AB'ye üye olmasını neden destekliyorsunuz? (%)

Refah ve ekonomik gelişmişlik düzeyi artacak	45,4
Demokrasi ve insan hakları gelişecek	33,8
Avrupa'da dolaşım, yerleşme ve eğitim imkânı olacak	35,8
Ülkemizin dünyadaki saygınlığı ve etkinliği artacak	18
Eğitim ve kültür seviyesi artacak	20,3
Diğer	1

*Araştırmaya katılan halk birden fazla tercih yapmıştır.

Yaş gruplarına göre katılımcıların AB üyeliğini destekleme sebeplerine bakıldığında, katılımcıların birinci sıradaki destekleme sebebinin tüm yaş gruplarında refah ve ekonomik gelişmişlik düzeyinin artacağı beklentisi olduğu görülmektedir. 18-22 yaş grubundaki katılımcıların %42'si, 23-30 yaş grubundakilerin %69,3'ü, 31-44 yaş grubundakilerin %51,7'si ile 45 ve üzeri yaş grubundaki katılımcıların %53,9'u refah ve ekonomik gelişmişlik düzeyinin artacağı görüşündedir. Türkiye'nin AB üyeliğini Avrupa'da dolaşım, yerleşme ve eğitim imkânlarının artması nedeniyle en fazla destekleyenler % 23 ile 18-22 yaş arası gençlerdir (bkz. Tablo 38).

Tablo 38: Katılımcıların Türkiye'nin AB üyeliğini destekleme sebepleri ile yaş grubu arasındaki ilişki (%)

Yaş Grubu	Refah ve ekonomik gelişmişlik düzeyi artacak	Demokrasi ve insan hakları gelişecek	Avrupa'da dolaşım, yerleşme ve eğitim imkânı olacak	Ülkemizin dünyadaki saygınlığı ve etkinliği artacak	Eğitim ve kültür seviyesi artacak
18-22 Yaş Arası	42	20	23	9	6
23-30 Yaş Arası	69,3	14,6	6,3	5,9	3,8
31-44 Yaş Arası	51,7	26,9	10,4	4,5	6,5
45 Yaş ve Üstü	53,9	16,4	11,1	11,8	6,8

Türkiye'de AB üyeliğine verilen desteğin bölgesel dağılımına bakıldığında, tüm coğrafi bölgelerde AB'yi destekleme sebebinin yine refah ve ekonomik gelişmişlik düzeyinin artacağı yönündeki beklenti olduğu görülmektedir. Refah ve ekonomik gelişmişlik düzeyinin artacağı beklentisi ile Türkiye'nin AB üyeliğine en yüksek destek % 76,5 oranıyla Karadeniz Bölgesi'ndedir. Onu % 66,3 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve % 61,3 ile Akdeniz Bölgesi izlemektedir.(bkz. Tablo 39).

Tablo 39 : Katılımcıların Türkiye'nin AB üyeliğini destekleme sebepleri ile coğrafi bölgeler arasındaki ilişki (%)

	Refah ve ekonomik gelişmişlik düzeyi artacak	Demokrasi ve insan hakları gelişecek	Avrupa'da dolaşım, yerleşme, eğitim imkânı olacak	Ülkemizin dünyadaki saygınlığı ve etkinliği artacak	Eğitim ve kültür seviyesi artacak
Marmara Bölgesi	52,4	17,1	14	9,6	6,2
Ege Bölgesi	50	20,5	17,9	7,1	4,5
Akdeniz Bölgesi	61,3	16,8	7,6	3,4	8,4
İç Anadolu Bölgesi	56,5	16,9	5,6	18,5	1,6
Karadeniz Bölgesi	76,5	11,1	7,4	3,7	1,2
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	66,3	23,6	4,5	1,1	4,5
Doğu Anadolu Bölgesi	46,2	34,6	11,5	1,9	5,8

Türkiye'nin AB üyeliğini destekleyen katılımcıların sebepleri ile cinsiyet arasındaki ilişki incelendiğinde, Türkiye'de refah ve ekonomik gelişmişlik düzeyinin artacağını ifade eden katılımcıların % 59,3'ü erkeklerden, % 40,7'si kadınlardan oluşmaktadır. AB üyeliği ile birlikte eğitim ve kültür seviyesinin artacağını belirtenlerin yarısından fazlası kadındır (bkz. Tablo 40).

Tablo 40: Katılımcıların Türkiye'nin AB üyeliğini destekleme sebepleri ile cinsiyet arasındaki ilişki (%)

Cinsiyet	Refah ve ekonomik gelişmişlik düzeyi artacak	Demokrasi ve insan hakları gelişecek	Avrupa'da dolaşım, yerleşme ve eğitim imkânı olacak	Ülkemizin dünyadaki saygınlığı ve etkinliği artacak	Eğitim ve kültür seviyesi artacak	Diğer
Kadın	40,7	41,6	45,2	41,2	53,5	50
Erkek	59,3	58,4	54,8	58,8	46,5	50

AB üyeliğini desteklemeyen katılımcıların desteklememe sebepleri

Türkiye'nin AB üyeliğini desteklemeyen katılımcıların, desteklememe sebeplerinin başında % 26,8 ile üyeliğin Türk kültürüne ve kimliğine zarar vereceği gelmektedir. Onu % 21,2 ile Birliğin Türkiye'ye yaklaşımının çifte standart içermesi ve % 18,5 ile AB'nin geleceği olmaması izlenmektedir (bkz. Tablo 41).

Tablo 41: Türkiye'nin AB'ye üye olmasını neden desteklemiyorsunuz? (%)

AB'nin Türkiye'ye yaklaşımı çifte standart içeriyor	21,2
AB üyeliği, Türk kültür ve kimliğine zarar verecek	26,8
AB'nin geleceği yok	18,5
AB üyeliği, ulusal egemenliğimizi ve bağımsızlığımızı zedeleyecek	16,2
Ekonomi zarar görecek	9,1
AB üyeliği diğer ülkelerle ilişkilerimizi zayıflatacak	6,4
Diğer	1,7

*Araştırmaya katılan halk birden fazla tercih yapmıştır.

4.4. AB Üyeliği Ne İfade Ediyor?

AB'nin katılımcılar için anlamı

Araştırma sonuçlarına göre AB Türkiye için öncelikle 'yüksek refah ve ekonomik gelişme' anlamına gelmektedir (%44). Bunu demokrasi ve özgürlük anlamına geldiğini ifade eden kesim izlenmektedir (%35). Avrupa'nın 'kültür ve uygarlık' olduğunu ifade edenlerin oranı ise %27'dir. Sonuçlara göre katılımcıların AB'yi hak temelli ve ekonomik kazanımlarla bağlantılı bir proje olarak konumlandığını söylemek mümkündür. AB'yi olumsuz anlamlandıran katılımcılara bakıldığında, katılımcıların %8,9'u için AB 'gerileme ve düşüşü' ifade ederken %6,7'si için baskı ve tahakküm anlamına gelmektedir (bkz. Tablo 42)

Tablo 42: Avrupa sizin için ne ifade ediyor? (%)

Yüksek refah düzeyi ve ekonomik gelişme	44
Demokrasi ve özgürlük	35
Kültür ve uygarlık	27
Serbest dolaşım	20
Ortak standartlar ve uyumlaşma	15
Gerileme ve düşüş	8,9
Baskı ve tahakküm	6,7
Diğer	1,8

*Araştırmaya katılan halk birden fazla tercih yapmıştır.

AB üyeliğinin katkıları

2016 yılında gerçekleştirilen kamuoyu araştırmasının sonuçları ve katılımcıların yanıtları doğrultusunda, AB üyeliğinin en büyük katkısı olarak 'yeni iş imkanı' ilk sırada görülmektedir (% 42,7). 'Serbest dolaşım' % 35,2 ile ikinci sırada yer alırken, 'AB bütçe ve fonlarından yararlanma imkanı' % 25,3 ile AB üyeliğinin üçüncü öncelikli katkısı olarak öne çıkmaktadır. Ekonomik kazanımlar, katılımcılar açısından AB üyeliğinin öncelikli boyutu olarak dikkat çekmektedir (bkz. Tablo 43)

Tablo 43: AB üyeliği Türkiye'ye ne gibi katkılar sağlar? (%)

Yeni İş İmkânları	42,7
Serbest Dolaşım	35
AB Bütçe ve Fonlarından Yararlanma İmkânı	25,3
Daha Demokratik Bir Türkiye	24,9
Uluslararası Alanda Güç ve Saygınlık	20,3
Hiçbir Katkısı Olmaz	13,8
AB Kurumları ve AB Karar Alma Sürecine Katılım	7,7

*Araştırmaya katılan halk birden fazla tercih yapmıştır.

Türkiye-AB ilişkilerindeki önemli konular

Gerçekleştirilen kamuoyu araştırması kapsamında, katılımcılar için Türkiye-AB ilişkilerindeki en önemli konuların neler olduğu da değerlendirilmiştir. Buna göre, katılımcıların % 56,1'i mülteci krizini Türkiye-AB gündemindeki en önemli konu kabul etmektedir. İkinci olarak ise 'vize serbestliği' Türkiye-AB ilişkilerindeki öncelikli konu görülmektedir (% 23,6) (bkz. Tablo 44).

Tablo 44: Türkiye-AB ilişkilerinde görülen en önemli konu nedir? (%)

Mülteci Krizi	56,1
Vize Serbestliği	23,6
Müzakere Süreci	13,9
Gümrük Birliği	4,6
Diğer	1,8

Kamuoyu araştırması, Avrupa Komisyonunun 4 Mart tarihli 2'nci Vize Serbestliği Raporu ve 7-18 Mart tarihli Türkiye-AB Zirvelerinin ardından Türkiye-AB ilişkilerinin mülteci uzlaşısı ve vize serbestliği boyutuyla gündemin merkezine oturduğu dönemde gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla Türkiye-AB Mülteci Uzlaşısı'nın katılımcılar tarafından nasıl değerlendirildiğinin de incelenmesi gerekmektedir. Araştırmanın sonuçlarına göre mülteci uzlaşısına katılımcıların % 4,8'inin çok olumlu, % 22,5'inin ise olumlu yaklaştığı görülmektedir. Bir başka ifadeyle her 4 katılımcıdan biri Türkiye-AB Mülteci Uzlaşısı'nı olumlu bulurken, her 2 katılımcıdan 1'i mülteci uzlaşısını olumsuz veya çok olumsuz olarak değerlendirilmektedir. (bkz. Tablo 45).

Tablo 45: Türkiye-AB Mülteci Uzlaşısını nasıl değerlendiriyorsunuz? (%)

Çok Olumlu	4,8
Olumlu	22,5
Ne Olumlu, Ne Olumsuz	13,7
Olumsuz	34
Çok Olumsuz	16,8
Fikrim Yok	8,1

AB üyeliğinin önündeki engeller

AB'ye üyelik sürecinde engel teşkil edebilecek nedenlere ilişkin dağılım incelendiğinde 'dini ve kültürel farklılıkların' birinci sırada yer aldığı görülmektedir (% 61). Öte yandan katılımcıların % 41'i AB'ye üye ülkelerin AB üyeliği önünde engel teşkil ettiğini öne sürerken, % 25 oranındaki kısım, AB kamuoyundaki önyargı ve algıların AB üyeliği önünde engel oluşturduğu görüşündedir (bkz Tablo 46).

Tablo 46: Türkiye'nin AB üyeliğinin önündeki en büyük engeli hangi etmenler oluşturuyor?(%)

Dini ve kültürel farklılıklar	61
AB'ye üye ülkeler	41
AB kamuoyundaki önyargı ve algılar	25
Hükümetin AB'ye yönelik yaklaşımı	20
AB'ye üye olmayan diğer ülkeler	12
Türkiye'de AB'ye yönelik önyargı ve algılar	12
Vize ve serbest dolaşım	6,2
Kıbrıs meselesi	4,6

*Araştırmaya katılan halk birden fazla tercih yapmıştır.

6. SONUÇLAR

AB'yi duyuyoruz; ama bilmiyoruz

Araştırmaya katılan her 10 kişiden 9'u AB'yi daha önce duyduğunu ifade etmekle birlikte, katılımcıların %85'i AB hakkında 'hiç' veya 'biraz' bilgi sahibi olduğunu ifade etmektedir. Geçtiğimiz yıla kıyasla Türkiye kamuoyunda AB'nin bilinirliği artmasına rağmen AB konusunda bilgi sahibi olanlar aynı oranda artmamıştır. Bu da Türkiye kamuoyunda **AB konusunda genel olarak bilgi eksikliğinin devam ettiğine işaret etmektedir.**

Araştırma AB bilinirliğinin de, AB hakkında bilgi düzeyinin de en yüksek olduğu grubun 23-44 yaş arası olduğunu göstermektedir.

AB'yi medyadan ve internetten takip ediyoruz

Araştırma AB hakkında yaygın bilgi kaynaklarının geleneksel medya araçları (televizyon, gazete, radyo) ile internet olduğunu göstermektedir. Araştırmaya katılan her 10 kişiden 9'u geleneksel medya araçlarından, her 2 kişiden 1'i internetten AB hakkında bilgi edindiğini belirtmiştir. Bu yılki araştırmada AB bilinirliğinin yükselmesi ile son dönemde Türkiye-AB ilişkilerindeki sıcak gündem nedeniyle özellikle geleneksel medya araçlarında AB konusunun daha fazla yer alması arasındaki paralellik dikkat çekicidir.

Öte yandan tıpkı geçtiğimiz yıl olduğu gibi **Türk ve AB resmi kurumları AB konusunda etkili birer bilgi kaynağı olarak görülmemektedir.** AB kurumları ile AB Bakanlığı ve diğer kamu kurumları, AB konusunda Türkiye halkının en az yararlandığı bilgi kaynakları olarak görülmekte olup, sivil toplumun da oranı oldukça düşüktür.

Sonuç olarak geleneksel medya araçları ve internet AB konusunda farkındalığı artırmada ve bilgi seviyesini yükseltmede kullanılması gereken etkin araçlar olarak öne çıkmaktadır.

Türkiye'nin AB üyeliğine desteğimiz artıyor

Araştırma sonuçlarına göre, Türkiye kamuoyunun **% 75,5'i Türkiye'nin AB üyeliğini desteklemektedir.** AB üyeliğine destek bir önceki yıla kıyasla yaklaşık % 13,7 oranında artmıştır. Benzer şekilde Türkiye'nin AB üyeliğinin gerçekleşeceği yönündeki beklentide de son bir yıl içerisinde artış yaşandığı görülmektedir. 2015 yılında Türkiye'nin AB üyesi olacağına inandığını belirtenlerin oranı %30,1'den yaklaşık 5 puanlık bir artışla % 35,6'ya yükselmiştir. Ülkemizin ön-

müzdeki 5 yıl içerisinde AB üyesi olacağına ilişkin beklenti ise % 33,8'dir. **Artışa rağmen AB üyeliğine desteğe kıyasla AB üyeliğinin gerçekleşeceğine yönelik beklenti düşük seyretmektedir.**

Türkiye'nin AB üyeliğine olan destek coğrafi açıdan karışık bir tablo sergilemektedir. Türkiye'nin AB üyesi olacağına dair beklentinin en yüksek olduğu bölge, %57,1 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi; en düşük olduğu bölge ise %25,7 ile İç Anadolu Bölgesi'dir. **Güneydoğu Anadolu Bölgesi hariç tüm coğrafi bölgelerde AB üyeliğinin gerçekleşeceğine beklentisi %50'nin altındadır.**

Gençler ve özel sektör çalışanları AB üyeliği konusunda daha iyimser

Araştırma 45 yaş altındaki nüfusun Türkiye'nin AB üyeliğini daha fazla desteklediğini ve üyeliğin gerçekleşeceğine daha fazla inandığını göstermektedir. Katılımcılardan 23-30 yaş aralığında her 2 kişiden 1'i Türkiye'nin AB üyesi olacağına inanmaktadır. Yine aynı yaş grubu önümüzdeki 5 yıl içerisinde Türkiye'nin AB üyesi olabileceğine en fazla inanan yaş grubudur.

Türkiye'nin AB'ye üyesi olacağına yönelik beklentinin meslek gruplarına göre dağılımına bakıldığında özel sektör çalışanları diğer meslek gruplarına göre Türkiye'nin AB üyeliği konusunda daha iyimserdir. **Özel sektör çalışanlarının yarısından fazlası Türkiye'nin AB üyesi olacağına inanmaktadır.**

AB üyeliğine desteğin nedenleri: Ekonomik gelişmişlik düzeyinin artması ve serbest dolaşım

Araştırma **katılımcıların Türkiye'nin AB'ye üye olmasını destekleme sebeplerinin başında refah ve ekonomik gelişmişlik seviyesinin artması ile serbest dolaşım, yerleşim ve eğitim imkânlarının geldiğini göstermektedir.** Araştırmaya katılan her 2 kişiden 1'i AB üyeliğini destekleme sebebi olarak refah ve ekonomik gelişmişlik düzeyinin artmasını, her 3 kişiden 1'i ise Avrupa'da dolaşım, yerleşme ve eğitim imkânını belirtmiştir. AB üyeliğini destekleme sebebi olarak refah ve ekonomik gelişmişlik düzeyinin artmasına en fazla önem verenlerin gençler olduğu görülmektedir. Avrupa'da

dolaşım, yerleşme ve eğitim imkanı 18-22 yaş grubunda diğer yaş gruplarına göre neredeyse iki kat daha önemlidir.

Temel kaygı: Türk kimliğinin kaybı ve çifte standart

Araştırma sonuçlarına göre, AB üyeliğini desteklememe sebeplerinin başında AB'nin Türk kültür ve kimliğine zarar vereceği kaygısı gelmektedir. Her 5 katılımcıdan 1'i ise AB üyeliğini desteklememe sebebi olarak AB'nin Türkiye'ye yönelik uyguladığı çifte standartlı yaklaşımı göstermiştir. Bunun yanında araştırma sonuçları katılımcıların, Türkiye'nin AB üyeliği önündeki en önemli engelin dini ve kültürel farklılıklar olduğunu düşündüğünü ortaya koymuştur.

Türkiye-AB ilişkilerindeki en önemli konu: Mülteci krizi

Araştırmaya katılan **her 2 katılımcıdan 1'i Türkiye-AB ilişkilerindeki en önemli konunun mülteci krizi olduğunu belirtmiştir.** İkinci sırada 'vize serbestliği' yer almaktadır. Türkiye-AB Mülteci Uzlaşısı ise her 4 katılımcıdan 1'i tarafından olumlu bulunurken her 2 katılımcıdan 1'i mülteci uzlaşısına olumsuz yaklaşmaktadır. Dikkat çekici bir diğer nokta sıkça gündeme gelen ve modernizasyonu için çalışmaların başlatıldığı Gümrük Birliği'nin katılımcıların çok az bir kısmı tarafından önemli olarak görülmesidir. Bu sonuç, Türkiye-AB Gümrük Birliği'nin daha teknik bir konu olması ve kamuoyunda fazlaca ilgi uyandırmaması ile açıklanabilir. Bunun yanında, Gümrük Birliği'nin revizyon süreci ile ilgili olarak kamuoyu bilgilendirme çalışmalarının artırılması gerektiğini de ortaya koymaktadır.

İKTİSADİ KALKINMA VAKFI

Esentepe Mahallesi Harman Sokak TOBB Plaza No:10 Kat:7-8
34394 Levent İstanbul/Türkiye

Tel: +90 212 270 93 00 Faks: +90 212 270 30 22

E-posta: ikv@ikv.org.tr

Brüksel Temsilciliği

Avenue de l'Yser 5-6, 1040 Brüksel/Belçika

Tel: +32 2 646 40 40 Faks: +32 2 646 95 38

E-posta: ikvnet@skynet.be